

ORA BILANȚULUI 2008

Elena HARCONIȚA,
director Biblioteca Științifică

În Strategia Națională a Finlandei pe anii 2007 – 2015 cu privire la societatea informațională bibliotecile sunt caracterizate ca fiind averi naționale. Personalul bibliotecilor este foarte bine pregătit în plan profesional. În toate instituțiile cărții sunt introduse tehnologii informaționale și dotări cu echipament necesar de ultimă oră. Nu există bibliotecă care să nu fie conectată la Internet. 80 % din populația finlandeză frecventează regulat bibliotecile. Bugețul alocat de stat ori de organisme de finanțare asigură integral nivelul necesar de dezvoltare a colecțiilor, a serviciilor de bibliotecă și satisfacerea cerințelor tot mai numeroase și diverse ale utilizatorilor.

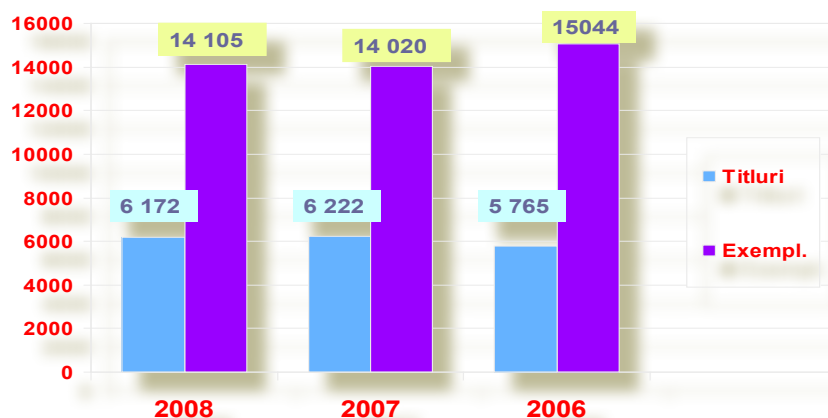
Nu știm de cât timp are nevoie Republica Moldova pentru ca să înțeleagă rostul și importanța bibliotecilor, implicarea directă a acestora în crearea și difuzarea cunoștințelor, în creșterea nivelului de cultură a populației. Atunci când ne referim la biblioteca de învățământ, vom reține că aceasta oferă sprijinul integral procesului de instruire, își dezvoltă colecțiile tradiționale și electronice în conformitate cu Curricula, asistă utilizatorii în formarea competențelor informaționale și este laboratorul știin-

țific nr. 1 de formare a specialiștilor din orice domeniu, precum și de instruire ulterioară a acestora pe parcursul întregii vieți. "Mediul infodocumentar este generos, are un imens potențial formativ", susține profesorul Ion Stoica (1). Încercați doar să vă imaginați o universitate fără de bibliotecă. Cum va fi asigurat procesul de instruire și cercetare științifică cu resurse necesare în format tradițional și electronic? Cine va oferi servicii optimizate de care au nevoie astăzi studenții și cadrele didactice universitare? Cum vor fi integrate noile tehnologii informaționale în procesul de e – learning, în instruirea la distanță fără participarea bibliotecilor, instituțiilor care au adunat de-a lungul anilor tot ce este mai valoros pentru desfășurarea unei instruiți de calitate.

Deoarece în jurul colecției se desfășoară întreaga activitate a unei biblioteci, în cele ce urmează ne vom referi, în primul rând, la acest segment de importanță strategică pentru orice bibliotecă, în orice spațiu temporal. Am ajuns să încheiem anul 2008 cu o colecție de 1 016 037 documente în 263 560 tit-

luri, valoarea căreia este de mai bine de 7 milioane lei. În ultimii ani achizițiile se mențin la același nivel cu mici diferențe, dar prin cumpărare reușim să aducem în Bibliotecă tot mai puține cărți. Din cele 14 105 documente în 6 172 titluri, achiziționate în anul 2008, numai 1 147 de cărți, ori 8% au fost cumpărate. Deci pentru fiecare utilizator activ (total – 12 063) a fost procurată 0,09 carte, nici acel minimum de 0,3 unități pe care îl recomandă IFLA nu a putut fi achiziționat contra plată. Dacă însă vorbim de achizițiile integrale: donații, depozit legal, abonamente, sponsorizări, atunci per utilizator constatăm 1,17 exemplare recent achiziționate. Cărțile devin tot mai scumpe, bugetul oferit de Universitate pentru dezvoltarea colecțiilor – tot mai auster. Numai 100 000 mii de lei pentru cărți și 200 450 lei pentru abonarea a 300 titluri de reviste și ziare este prea puțin pentru a putea menține o colecție actualizată pe domeniile de interes ale celor 26 de catedre în cadrul a 8 facultăți universitare, Liceul și Colegiul “Ion Creangă”.

Achiziții: titluri/exemplare

Multe voci afirmă că pe Internet poți găsi orice, inclusiv și manualele necesare. Cu regret, studenții, dar și profesorii, se limitează într-adevăr doar la informația (adesea eronată și incompletă), care se poate citi și descărca de acolo, văduvind de atenția lor mii de monografii și tratate temeinice, semnate de personalități notorii. Dar este știut faptul că o instruire și investigație științifică de calitate nu se poate realiza fără o bună cantitate și calitate a surselor inform-documentare la care este asigurat accesul cititorilor doar în bibliotecă. “Numai 1% din cărțile Bibliotecilor Naționale din Europa au fost digitizate până la moment ...”, susține presa de specialitate, iar pentru bibliotecile instituțiilor de învățământ aceasta este, cu adevărat, o muncă extraordinară de costisitoare nu numai sub aspect financiar, ci și din perspectiva dreptului de autor.

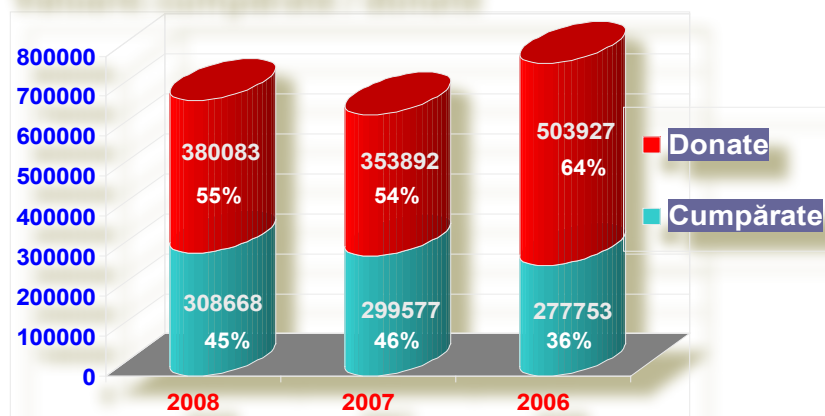
Numărul resurselor tradiționale și electronice a crescut exponențial, de aceea rolul bibliotecii pentru desfășurarea muncii intelectuale și progresului economic trebuie să fie în continuă creștere datorită bogăției

științifice și culturale pe care o deține, serviciilor diverse pe care le oferă. Bibliotecile întotdeauna vor rămâne de neînlocuit pentru toți consumatorii de informații, cu atât mai mult într-o instituție de învățământ unde orele de curs, seminarele, conferințele științifice studențești și ale cadrelor didactice, cercetarea științifică în cadrul proiectelor instituționale, Programului de Stat, în cadrul Universității, manifestările culturale – nimic nu se poate realiza în afara Bibliotecii, fără colecțiile, serviciile și participarea acesteia. Iată de ce investițiile în dezvoltarea colecțiilor și bibliotecilor numerice, modernizarea continuă a bibliotecilor în vederea asigurării accesului liber, neîngrădit și ușor la informații, în special la revistele științifice, reprezintă o sarcină importantă pentru stat, pentru fondatorii și ordonatorii de finanțe.

În contextul celor relatate, deosebit de prețioase devin relațiile Bibliotecii cu organismele internaționale, cu investitorii / donatorii locali și străini, cu instituțiile similare din țară și de peste hotarele ei, cu editorii și furnizorii de carte. Anul 2008 va intra în istorie prin semnarea Acordului de colaborare cu Biblioteca Națională a României și Biblioteca Centrală Universitară „Carol 1” din București. Aceste relații au contribuit la îmbogățirea colecțiilor Bibliotecii noastre cu mai bine de 1000 titluri de documente noi românești din diverse domenii conform profilului universitar. Pentru prima dată în Republica Moldova a fost inaugurată Biblioteca Depozitară Regională a Băncii Mondiale, localizată în spațiile sălii de lectură de științe socio - umanistice și economice a Bibliotecii noastre. Întrunirea tuturor condițiilor: în primul rând amplasarea eficientă - în inima campusului universitar, statutul Bibliotecii – clasată de Guvern la categoria superioară, Centru Biblioteconomic, membru al Consorțiului eIFL, participantă la proiectele naționale SIBIMOL, Memoria Moldovei, implicațiile Bibliotecii în Proiecte naționale și internaționale, activitatea cu succes de câțiva ani a Centrului de Informare și Documentare ONU, Punctului de Informare al Biroului Consiliului Europei, integrarea mai multor colecții distincte precum este Colecția Galați (circa 25000 documente), susținută de către inginerul Radu Moțoc, secretarul Asociației Culturale Pro Basarabia și Bu-

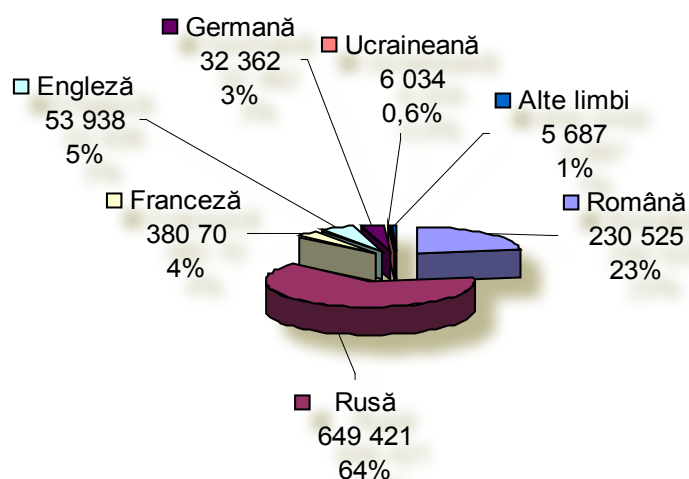
Valoare: cumpărate / donate

covina, Filiala „Costache Negri” din Galați și Fondul Wilhelmi, susținut de Cantonul Basel din Elveția - toate acestea au constituit argumentele forte ce au suplimentat credibilitatea și seriozitatea instituției bibliotecare bălțene în vederea aducerii la Bălți a celor mai reprezentative publicații editate cu sprijinul Băncii Mondiale.

Colecția integrală a Bibliotecii este structurată pe trei tipuri de colecții, care se localizează în toate subdiviziunile Bibliotecii: colecția de bază – 57%; colecții uzuale – 41% colecții speciale – 1,75%. Dat fiind statutul de Bibliotecă Științifică, evident că cea mai mare cotă – 47,3% o are anume acest tip de literatură, după care urmează literatura didactică – 30,08% și beletristica 19,41%. Coraportul documentelor pe limbi se structurează în felul următor: în limba română – 23%; rusă – 64%; limbi străine – 12,8%. Ponderea cărților în limba rusă continuă să predomine indiferent de cantitățile mari de cărți depășite moral, fizic, superfluie pe care le expediem la maculatură (în anul 2008 – circa 9 000 exemplare).

Informația privind conținuturile acestor colecții a fost organizată științific în cataloagele tradiționale și electronic, care, expus pe situl Bibliotecii, oferă tuturor

doritorilor posibilitatea de a se documenta asupra conținuturilor bibliotecii. Peste 18 mii de înregistrări noi, dintre care circa 6 000 cărți și mai bine 12 000 analitice, au completat baza de date locală, ce numără aproape 260 000 de unități catalografiate prin care sunt oglindite 54 % din toate titlurile ce le deține colecția bibliotecii. Oportunități moderne le sunt oferite utilizatorilor prin crearea Bibliotecii digitale cu 80 de titluri accesibile on-line; baza de date Sumar Scanat ce oferă facilități în regăsirea informației în reviste și cărți în limbile germană și engleză; baza de date Opere Muzicale în MP3 de pe discurile de vinil; expoziții virtuale informative și tematice; lista publicațiilor periodice cu legătura link pe formatul lor electronic; accesibilitatea full-textelor revistelor științifice editate de universitarii de la Bălți.

Manifestările culturale s-au desfășurat sub egida *Anului Declarației*

Universale a Drepturilor Omului, Anului Ion Druță, Anului Internațional al Limbilor, Anului Planetei Pământ, Anului Dinastiei Cantemir, Anului Tinerețului și Lecturii în Republica Moldova. Actualizările culturale, seminarele, revistele bibliografice și orale, dezbaterile și lansările de carte au avut loc într-o atmosferă academică, plină de sobrietate, spiritualitate, cu participarea activă a studenților și elevilor de la Liceul și Colegiul „Ion Creangă”, cu invitați și reprezentanți de la ONU și Agențiile ei în Moldova, Biroul Consiliului Europei și Banca Mondială.

De o atenție sporită din partea vizitatorilor s-a bucurat Expoziția **Domnitori și principii ai țărilor române**: gravuri și litografii din colecția Bibliotecii „V. A. Urechia” și din albumul „Domnitori români” al lui Nicolae Iorga, editat în anul 1930. Expoziția a fost organizată și subsidată de inginerul Radu Moțoc și primarul orașului Galați din România, Domnul Nicolae Dumitru. Piese expoziționale au fost admirate de publicul bălțean precum și de comunitatea academică și culturală din Chișinău, lucrările fiind vernisate timp de câteva luni în Biblioteca Națională, Sala de expoziții „Brâncuși” și Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Jurnalism. Portrete de domnitori și principii, hărți de epocă, zeci de gravuri care nu întotdeauna sunt reproduse chiar în manualele de istorie. Xerografiate pe o hîrtie specială, în culori apropiate de original, așezate în rame aurite, lucrările atrăgeau imediat atenția fiecărei persoane intrate în spațiile Bibliotecii. Trebuie să remarcăm faptul că organizarea unor astfel de expoziții, vernisarea lucrărilor de pictură în incinta bibliotecilor sunt acțiuni cu mare încărcătură informațională și educațională.

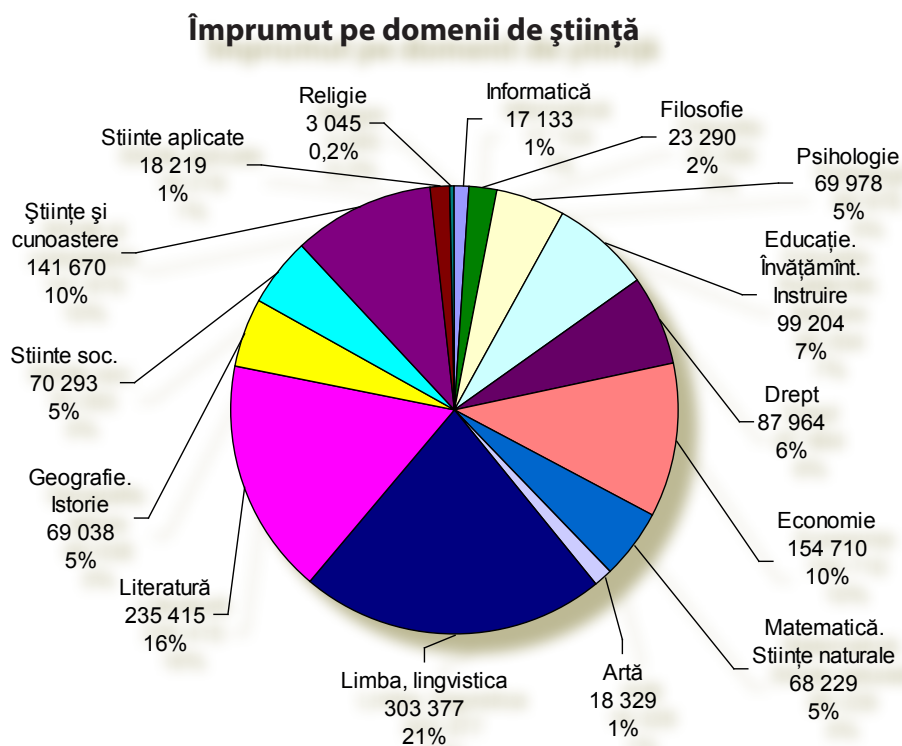

Varietatea de expoziții de documente – peste 300 la număr: *informative, tematice, Aniversare, În memoriam*, despre anumite edituri, personalități, consacrate rezultatelor investigațiilor științifice universitare, unor date istorice și evenimente remarcabile, au urmărit o cât mai amplă apropiere a tinerilor de carte, de conținutul ei instructiv – științific, de culturalizare și loisir, de frumusețea ei poligrafică și eleganța estetică. O analiză detaliată a acestui segment de lucru bibliotecar, demonstrează eficiența acestor modalități de promovare a cărții: peste 20 000 de cărți prezentate și de două – trei ori mai multe împrumutate pe această cale.

De toate aceste oportunități: colecții, servicii, produse bibliotecare

au beneficiat în anul gestionar 12 063 de utilizatori activi: studenți la secția de zi și cu frecvență redusă – 10 845 (90 %); cadre didactice și colaboratori - 742; liceeni, doctoranzi, masteranzi, utilizatori externi – 1 689. Pe parcursul anului ei au intrat în Bibliotecă de 588 281 de ori, au împrumutat 1 470 558 de documente și au efectuat – 10 642 vizite virtuale pe situl Bibliotecii.

Cea mai mare pondere în împrumuturi o are domeniul lingvistic - 21%, literatura și critica literară – 16%; economia – 10%; pedagogia - 7 %. Celelalte domenii se structurează în cadrul acestui indicator în dependență de numărul de utilizatori, de numărul de studenți și profesori care studiază și efectuează investigații științifice în universitate.

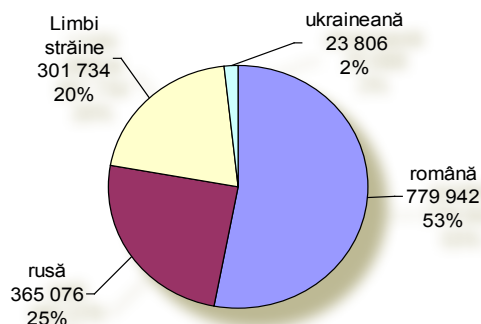

La fel ca și în alte instituții bibliotecare din învățământul superior, cantitatea cea mai mare de împrumuturi este constatată în sălile de lectură și serviciile ce oferă documentele pentru consultare fără drept de împrumut la domiciliu – 80 % din toate împrumuturile, iar după limbi, coraportul este următorul:

Din an în an sporește numărul publicațiilor solicitate în limba română:

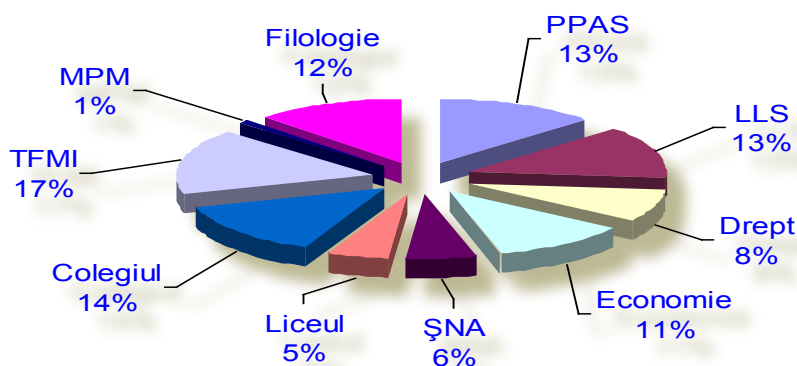

română - 53%;
 rusă - 25%;
 limbi străine - 20%;
 ucraineană - 2%.

Odată cu integrarea tot mai avansată a noilor tehnologii informaționale, devin mai solicitate serviciile electronice – circa 165 000 de accesări ale Internetului, bazelor de date locale: **OPAC, Cuprins Scanat**; ale bazelor de date naționale și internaționale, inclusiv **Jurist, EBSCO, ONU, Consiliul Europei, Comitetul Helsinki** ș. a. Cu toate că în fiecare bloc de studiu sunt plasate calculatoare cu conexiune la Internet, cea mai mare curiozitate în vederea utilizării acestor instrumente în Bibliotecă o manifestă studenții de la Facultatea Tehnică, Fizică, Matematică, Informatică – 17 % , studenții celorlalte Facultăți - de la 8 - 14%, iar viitorii muzicanți și interpreți de canto nu acceptă calculatorul doar decât în proporție de 1%, utilizându-l pentru audițiile muzicale ori pentru programul special de înregistrare a partiturilor.

Utilizare Internet pe Facultăți

Nu se poate concepe astăzi o bibliotecă de învățământ fără participarea ei la formarea competențelor informaționale ale studenților, care la noi se realizează pe mai multe căi, inițial prin promovarea orelor de Cultură Informațională la toate facultățile, Liceul și Colegiul „Ion Creangă”, anul I de studii. Primul Modul al cursului universitar *Tehnologii*

informaționale și comunicaționale a fost promovat de o echipă din 12 bibliotecari în 90 de grupe, timp de 1 000 de ore academice. Viitorii utilizatori iau cunoștință de structura aparatului informativ al Bibliotecii: cataloagele tradiționale, catalogul electronic, utilizarea lui de la calculatoarele Bibliotecii și la distanță de pe situl acesteia, aplicarea Internetului în diferite scopuri, în primul rând, instruire, cercetare bibliografică, științifică ș. a. Programul special *Noul beneficiar*, în care se înscrie și acțiunea de predare a orelor de curs, reprezintă o totalitate de procese și activități menite să integreze proaspătul student în comunitatea consumatorilor de informații și cunoștințe și la realizarea acestuia participă toți bibliotecarii.

Una din activitățile fundamentale care se desfășoară anual este cercetarea științifică în domeniul biblioteconomiei și științei informării în care sunt implicați majoritatea bibliotecarilor. Direcțiile principale de investigare sunt colecțiile, informatizarea Bibliotecii, calitatea serviciilor și formarea continuă a personalului de specialitate. Cercetarea bibliografică finalizează, de obicei, cu editarea lucrărilor bibliografice, care înscriindu-se în patromniul național și internațional, promovează imaginea și demersurile științifice ale instituției de învățământ superior din nordul Republicii Moldova. Odată cu inițierea editării revistei *Confluente bibliologice*, a crescut activitatea bibliotecarilor în vederea redactării studiilor, prezentării noilor achiziții, descrierii colecțiilor și lucrului cu utilizatorii. 9 lucrări bibliografice, 4 studii și rapoarte, 46 de articole, 28 de materiale promoționale au fost editate și publicate nu numai în revista locală, dar și în alte publicații naționale: *Buletinul ABRM*; *Univers Pedagogic Pro*; *Materialele conferinței științifico - practice „Secolul XXI – secolul comunicării: aspecte etico - morale”*; *Vocea Bălțiului* ș.a. Toate lucrările monografice și tot ceea ce s-a publicat în reviste de specialitate se poate regăsi și pe internet.

Implicațiile profesionale naționale și internaționale s-au manifestat prin participarea reprezentanților Bibliotecii la Conferința Internațională **“Copyright: Enabling Access or Creating Roadblocks for Libraries”**, organizată de IFLA, EBLIDA, eIFL la Biblioteca Științifică ASEM; Lucrările Asambleei Generale eIFL.net ediția a 8-a, în or. Sofia, Bulgaria; Congresul al VI-lea al bibliotecarilor din Republica Moldova.

Se afirmă pe drept că poți avea colecții bogate, spații minunate, echipamente sofisticate, dar dacă nu sunt cei care vor gestiona toate aceste bunuri, dacă nu sunt cei care umanizează Biblioteca – oamenii ei, atunci instituția este condamnată la un iminent eșec. Sporirea competitivității Bibliotecii, creșterea eficienței muncii și asigurarea eficienței sociale se datorează în primul rând nucleului stafului – managerilor superiori și funcționari, potențialului de angajați care s-au format în timp prin acumularea unor deosebite performanțe profesionale: Lina Mihaluța, Igor Afatin, Elena Scurtu, Elena Stratan, Silvia Ciobanu, Valentina Topalo, Elena Cristian, Ludmila Railean, Lilia Melnic, Lucia Zadiraico, Natalia Culicov. Orientarea clară spre rezultatele finale, modalitatea soluționării lor, motivarea obținerii rezultatelor concrete și eficiente ale muncii întregului colectiv, circuitul informațional bine pus la punct, munca echipelor provizorii în vederea îndeplinirii unor acțiuni și sarcini concrete sunt asigurate de Cucu Adela, Angela Hăbășescu, Lilia Iavorschi, Taisia Aculov, Maria Fotescu, Ana Nagherneac, Galina Belkovskii, Mira Gore, Galina Sapogovski ș.a.

Posibilitatea de a demonstra cunoștințele și experiența profesională nu numai în procesul de organizare a colecțiilor, deservire și satisfacere a necesităților de informare / documentare ale studenților și cadrelor didactice, demonstrarea performanțelor instituției din care fac parte, dar și în sporirea propriilor salarii bibliotecarii le-au obținut în anul 2006, când

a intrat în vigoare *Regulamentul de atestare a cadrelor bibliotecare*. Legea nr. 355 - XVI din 23 decembrie 2005 *Cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar*, Hotărârea nr. 381 din 13 aprilie 2006 *Cu privire la condițiile de salarizarea personalului din unitățile bugetare în baza Rețelei tarifare unice*, precum și Regulamentul de atestare nominalizat, specificau cu claritate termenul de implementare a noilor modalități de salarizare, includerea sporului pentru gradul de calificare de la începutul lunii următoare după emiterea ordinului respectiv de către Ministerul Culturii și Turismului. Cu părere de rău, cei 34 de bibliotecari care au fost atestați la gradele de calificare: superior – 9; I (unu) – 9 și II (doi) – 16, fapt confirmat prin Ordinul nr. 211 din 29.06.2006 al Ministerului Culturii și Turismului, au așteptat adaosul respectiv timp de 1,5 ani, dreptate făcându-se doar la 1 ianuarie 2008, când a fost emis Ordinul rectorului nr. 07- 65 *Cu privire la remunerarea pentru gradul de calificare*. Numai cunoașterea legislației în vigoare și insistența administrației Bibliotecii au determinat obținerea remunerării tuturor adaosurilor ce li se cuvin bibliotecarilor. Astfel la finele lui 2008, din 68 de bibliotecari – 41, ori 60% – sunt deținători ai gradelor de calificare. Studii superioare posedă 89 %, iar superioare de specialitate - 30 %. Despre calitatea personalului vorbește și media de vîrstă: peste 50 la sută îl constituie salariații cu media de vîrstă între 30 și 50 de ani, 20 % fiind tinerii pînă la 26 ani, celelalte 30% îl constituie personalul cu vîrsta peste 50 de ani. Prin ordinul rectorului au fost modificate, conform legislației în vigoare, sporurile la salariu bibliotecarilor care aplică cunoștințe de limbi străine în activitatea lor profesională - 12 bibliotecari – 15 % (o limbă străină - a fost 10%) și 6 bibliotecari – 25 % (2 limbi străine - era 15 %). Conducerea Bibliotecii urmărește salarizarea corectă a angajaților conform studiilor, vechimii în muncă, condițiilor nocive, gradelor de calificare, categoriilor de salarizare în conformitate cu creșterea numărului de ani în domeniu, ceea ce motivează benefic personalul în vederea stabilității, fidelității și bune activități.

Pentru prima dată în istoria Bibliotecii, contribuțiile și meritele bibliotecarilor au fost apreciate cu Diploma de gradul I din partea Guvernului, după care au urmat 2 Diplome ale Ministerului Culturii și Turismului; tradițional - Diplome și Premii din partea Asociației Bibliotecarilor; la nivel local - Diploma Primăriei mun. Bălți, Diplome din partea rectoratului și administrației Bibliotecii Științifice.

Sarcinile fundamentale ce rezidă în deservirea eficientă a utilizatorilor, crearea colecțiilor de resurse și de servicii informaționale adecvate cerințelor variate de instruire și cercetare științifică, realizarea indicilor planificați, asigurarea condițiilor pentru perfecționarea continuă a proceselor de muncă în baza aplicării noilor tehnologii informaționale, metodelor avansate – toate acestea Biblioteca universitară le-a realizat cu success în anul care a devenit deja istorie.